

Sygn. akt: I C 668/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 26 czerwca 2017 roku

Sąd Rejonowy w Człuchowie I Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący:	SSR Mirosława Dykier - Ginter
Protokolant:	Pracownik biurowy Marta Bzowska

po rozpoznaniu w dniu 22 czerwca 2017 roku w Człuchowie

sprawy z powództwa **B. M.**

przeciwko **Gminie Miasta L.**

o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności

1. pozbawia wykonalności tytuł wykonawczy stanowiący nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym wydany przez Sąd Rejonowy w L. (...) w dniu 18 lutego 2003 roku w sprawie I Nc 18/03, zaopatrzony przez Sąd Rejonowy w L. (...) w klauzulę wykonalności w części – w zakresie kwoty 5.236,56 zł (pięć tysięcy dwieście trzydzieści sześć złotych pięćdziesiąt sześć groszy) odpowiadającej odsetkom ustawowym za okres od dnia 19 lutego 2003 roku do dnia 3 stycznia 2009 roku liczonych od kwoty 7.370,11 zł (siedem tysięcy trzysta siedemdziesiąt złotych jedenaście groszy),
2. zasądza od pozwanego Gminy Miasta L. na rzecz powoda B. M. kwotę 2.079 zł (dwa tysiące siedemdziesiąt dziewięć złotych) tytułem kosztów procesu.

Sygn. akt I C 668/16

UZASADNIENIE

Powód B. M. wniósł przeciwko pozwanemu Gminie i Miasto L. o pozbawienie w części wykonalności tytułu wykonawczego, stanowiącego nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym wydany przez Sąd Rejonowy w L. (...) w sprawie I Nc 18/03, zaopatrzony przez ten Sąd w klauzulę wykonalności. Określając zakres żądania na wstępie powód oznaczył wartość przedmiotu sporu na kwotę 9.811,53zł i wskazał, iż żądanie dotyczy odsetek ustawowych, a powództwo uzasadnione jest przedawnieniem roszczenia w zakresie odsetek.

Wobec tak określonego zakresu żądania powód wezwany został – w trybie wezwania do usunięcia braków formalnych pozwu, a więc przed doręczeniem pozwanemu odpisu pozwu - do dookreślenia żądania tj. podanie za jaki okres i od jakiej kwoty tytuł wykonawczy ma zostać pozbawiony wykonalności w zakresie odsetek.

Dookreślając swoje żądanie powód wskazał, iż wnosi o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności w zakresie odsetek od dnia 19 lutego 2003 roku do dnia 03 stycznia 2009 roku liczonych od kwoty 7 370,11 zł tj. o kwotę 5 236,56 zł, natomiast ponad tę kwotę tj. w zakresie kwoty 4 574,97 zł cofnął powództwo. W tej sytuacji sąd postanowienie z dnia 12 stycznia 2017 roku – w dalszym ciągu przed doręczeniem pozwanemu odpisu pozwu – umorzył postępowania w zakresie, w który powództwo zostało cofnięte oraz rozstrzygnął o kosztach sądowych w zakresie cofniętego powództwa.

Powód domagał się również zasądzenie kosztów postępowania według norm przepisanych.

Uzasadniając żądania powód wywodził, iż odsetki, których dotyczy powództwo przedawniły się z upływem trzyletniego okresu przedawnienia. Powód argumentował bowiem, iż dziesięcioletni termin przedawnienia ma zastosowania jedynie dla odsetek dotyczących okresu przed uprawomocnieniem orzeczenia. Wobec przerwy w egzekwowaniu należności trwającej dłużej niż trzy lata, powód wywodził iż przedawnieniu uległy odsetki wymagalne po tym terminie, a przed upływem trzech lat od złożenie wniosku egzekucyjnego w aktualnie prowadzonej sprawie egzekucyjnej.

Pozwany wniósł o oddalenie powództwa, nie kwestionował wskazywanego przez powoda stanu faktycznego, poza datą wszczęcia postępowania egzekucyjnego. W tym zakresie wywodził, iż wniosek egzekucyjny został przesłany pocztą, a data nadania wynika ze stempla na kopercie, która – jak wskazywał - winna być dołączona do akt egzekucyjnych. Nie zgadzał się natomiast z argumentacją powoda co do przedawniania roszczeń wywodząc, że wszelkie roszczenia objęte prawomocnym orzeczeniem sądu – również dotyczące odsetek- przedawniają się z upływem dziesięcioletniego terminu. Pozwany wywodził, iż dwukrotnie inicjował postępowanie egzekucyjne w oparciu o sporny tytuł wykonawczy - w dniu 22 stycznia 2003 roku (zakończone w dniu 8 sierpnia 2005 roku umorzeniem postępowania z uwagi na bezskuteczność) oraz w dniu 7 grudnia 2011 roku (toczące się w dalszym ciągu i częściowo skuteczne). Wszczęcie postępowania egzekucyjnego przerywało za każdym razem bieg dziesięcioletniego terminu przedawnienia, stąd – zdaniem pozwanego - roszczenie objęte spornym tytułem wykonawczym nie przedawniło się w żadnej części. Na rozprawie w dniu 20 kwietnia 2017 roku wskazał, iż zachowanie pozwanego polegające na nie podnoszeniu zarzutu przedawnienia, mimo toczącego się postawienia egzekucyjnego ocenić można jako zrzeczenie się przedawnienia. Nadto pozwany domagał się przyjęcia jako podstawę do rozliczenia kosztów procesu między stronami wartość przedmiotu sporu pierwotnie określoną przez powoda.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Prawomocnym nakazem zapłaty wydanym w postępowaniu upominawczym z dnia 18 lutego 2003 roku w sprawie INc 18/03 Sąd Rejonowy w L. (...) nakazał B. M., aby zapłacił na rzecz Gminy Miasto L. kwotę 7.370,11 zł z odsetkami w wysokości 16% od dnia 22 stycznia 2003 roku do dnia 31 stycznia 2003 roku oraz w wysokości 13 % od dnia 1 lutego 2003 roku do dnia zapłaty, a także kwotę 187,40 zł tytułem kosztów postępowania. Następnie temu tytułowi egzekucyjnemu Sąd Rejonowy w L. (...) nadał klauzulę wykonalności.

(bezsporne, nadto dowód tytuł wykonawczy wraz z naniesioną klauzulą wykonalności dołączony do akt egzekucyjnych Km 39/2012 – kopia k. 7)

W oparciu o uzyskany tytuł wykonawczy Gmina Miasto L. wszczęła postępowanie egzekucyjne przeciwko B. M.. Egzekucja okazała się bezskuteczna, a w dniu 8 sierpnia 2005 roku Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym w Człuchowie ustalił koszty bezskutecznej egzekucji.

(bezsporne, nadto dowód adnotacja komornika na tytule wykonawczym dołączonym do akt egzekucyjnych Km 39/2012 – kopia k. 7)

W dniu 4 stycznia 2012 roku do Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Człuchowie wpłynął wniosek Gminy Miasto L. z dnia 7 grudnia 2011 roku o wszczęcie postępowania egzekucyjnego przeciwko B. M. w celu wyegzekwowania należności - w tym odsetek - wynikającej z nakazu zapłaty wydanego w sprawie I Nc 18/03. We wniosku wierzyciel domagał się wyegzekwowania świadczenia: należność głównej w wysokości 7. 7370,11 zł odsetek ustawowych od tej należności w wysokości 16 % od dnia 22 stycznia 2013 roku do dnia 31 stycznia 2003 roku oraz w wysokości 13 % od dnia 1 lutego 2003 roku do dnia zapłaty, kosztów postępowania w kwocie 187,40 zł i kosztów egzekucyjnych powstały przez złożeniem wniosku w łącznej w kwocie 40,40zł, a także ustalenia i wyegzekwowania kosztów egzekucyjnych powstałych we wszczętej sprawie. Sprawę zarejestrowano pod sygnaturą Km 39/2012.

(dowód: wniosek egzekucyjny z dnia 7 grudnia 2011 roku z naniesioną adnotacją o dacie wpływu wniosku dołączony do sprawy Km 39/2012)

W związku ze zbiegiem egzekucji sądowej i administracyjnej prowadzenie egzekucji należności Gminy Miasto L. w sprawie Km 39/2012 przekazane zostało Naczelnikowi Urzędu Skarbowego.

(bezsporne)

Prowadzona egzekucja jest częściowo skuteczna. Do dnia 31 maja 2017 roku wyegzekwowano łącznie od dłużnika kwotę 11.312,43zł. Wyegzekwowaną kwotę przekazano wierzycielowi po pomniejszeniu o opłatę komorniczą w wysokości 5% oraz opłatę bankową.

(dowód: zmiany w stanie wymagalności należności dołączone do akt egzekucyjnych oraz pisma Naczelnika Urzędu Skarbowego w C. k 72-73)

Na dzień zamknięcia rozprawy do wyegzekwowania pozostaje kwota przekraczająca należność objętą powództwem.

(bezsporne)

Sąd zważył, co następuje:

W niniejszej sprawie powództwo zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z treścią art. 840§1 pkt. 2 k.p.c. dłużnik może w drodze powództwa żądać pozbawienia tytułu wykonawczego wykonalności w całości lub w części albo ograniczenia, jeżeli po powstaniu tytułu egzekucyjnego nastąpiło zdarzenie, wskutek którego zobowiązanie wygasło albo nie może być egzekwowane; gdy tytułem jest orzeczenie sądowe, dłużnik może powództwo oprzeć na zdarzeniach, które nastąpiły po zamknięciu rozprawy, a także zarzucie spełnienia świadczenia, jeżeli zgłoszenie tego zarzutu w sprawie było z mocy ustawy niedopuszczalne.

W oparciu o powyższe regulacje materialnoprawne w literaturze rozróżnia się zdarzenia zależne od woli stron (np. spełnienie świadczenia, potrącenie) oraz niezależne od woli stron (min. przedawnienie roszczenia, niemożność świadczenia wskutek okoliczności, za które dłużnik nie odpowiada).

W niniejszej sprawie powód zgłosił zarzut przedawnienia roszczenia wynikającego z tytułu wykonawczego w zakresie części odsetek. Powołał się przy tym na treść wyroku Sądu Najwyższego z dnia 15 stycznia 2014 roku wydanego w sprawie I CSK 197/13.

Sąd rozpoznający niniejszą sprawę w pełni podziela pogląd zaprezentowany przez Sąd Najwyższy w powołanym wyroku. W uzasadnianiu wyroku Sąd Najwyższy wskazał w szczególności, iż „zgodnie z ogólną zasadą, którą wyraża art. 118 k.c., termin przedawnienia dla roszczeń o świadczenia okresowe wynosi trzy lata. Według tej reguły, niezależnie od charakteru długu głównego, ulega przedawnieniu roszczenie o odsetki za opóźnienie. Przepisem szczególnym w stosunku do art. 118 k.c. jest art. 125 § 1 k.c. przewidujący dla roszczeń stwierdzonych prawomocnym orzeczeniem sądu, bez względu na ich charakter, dziesięcioletni termin przedawnienia, z wyłączeniem jednak (zdanie drugie) roszczeń obejmujących świadczenia okresowe należne w przyszłości, które ulegają przedawnieniu trzyletniemu. W tym stanie rzeczy uzasadnione jest stanowisko (...), że określony w art. 125 § 1 k.c. dziesięcioletni termin przedawnienia ma zastosowanie do stwierdzonych wyrokiem roszczeń o odsetki za opóźnienie wymagalnych w dacie uprawomocnienia się wyroku. Trzyletniemu przedawnieniu ulegają natomiast stwierdzone wyrokiem roszczenia o odsetki za opóźnienie należne i wymagalne po dniu uprawomocnienia się wyroku.

Stanowiska judykatury dotyczące takiego przedawnienia roszczeń należy uznać za utrwalone – potwierdzone zostało min. w wyrokach Sądu Najwyższego z dnia 20 maja 2015 roku – I CNP 28/14, z dnia 12 maja 2016 roku - IV CSK 528/15 oraz z dnia 7 kwietnia 2017 roku – V CSK 484/16).

W świetle powyższego zgodzić należy się z argumentacją powoda, iż trzyletniemu przedawnieniu mogły więc ulec jedynie te odsetki ustawowe, które powstały po powstaniu tytułu egzekucyjnego. Początkowo odsetki te nie uległy przedawnieniu, gdyż pozwana w trakcie biegu trzyletniego terminu przedawnienia wszczął egzekucję, zakończoną umorzeniem postępowania z uwagi na bezskuteczność egzekucji na pewna przed 8 sierpnia 2005 roku, a więc przed uczynienie przez komornika wzmianki na tytule wykonawczym o ustaleniu kosztów bezskutecznej egzekucji. Wszczęcie postępowania egzekucyjnego z mocy art. 123 § 1pk.1 k.c. spowodowało przerwanie biegu przedawnienia, który po jego zakończeniu, na postawie art. 124 § 1 i 2 k.c. rozpoczął biec od nowa. Kolejny wniosek o wszczęcie egzekucji pozwany złożył dopiero w dniu 4 stycznia 2012 r. Z uwagi na nie podjęcie przez pozwanego czynności egzekucyjnych w czasie gdy trzyletni okres przedawnienia dla świadczeń okresowych wynikając z tego tytułu jeszcze nie upłynął, w dniu złożenie wniosku świadczenie te wymagalne przez 4 stycznia 2009 roku były już przedawnione.

Co prawda pozwany wywodził, iż wniosek egzekucyjny stanowiący podstawę wszczęcia postępowania egzekucyjnego w sprawie Km 39/2012 został złożony wcześniej, bo już 7 grudnia 2011 roku – w tym dniu bowiem miał zostać nadany w urzędzie pocztowym. Okoliczności tej jednak pozwany nie wykazał. W szczególności do akt egzekucyjnych Km 39/2012 nie została dołączona koperta, w której jak twierdzi pozwany przesłany został wniosek egzekucyjny z dnia 7 grudnia 2011 roku, a innych dowodów na tę okoliczność pozwany nie przedstawił. Jako wykazaną datę złożenie wniosku egzekucyjnego ustalono więc dzień 4 stycznia 2012 roku - taką bowiem datę wpływu wniosku odnotował komornik.

Zdaniem sądu brak jest również podstaw do przyjęcia, iż powód nie zgłaszając wcześniej zarzuty przedawnienia zrzekł się korzystania z tego zarzuty.

Zgodnie z art. 117§ 2 k.c. po upływie terminu przedawnienia ten, przeciwko komu przysługuje roszczenie, może uchylić się od jego zaspokojenia, chyba że zrzeka się korzystania z zarzutu przedawnienia. Skutek przedawnienia może więc zostać uchylony przez czynność prawną zobowiązanego – zrzeczenie się zarzutu przedawnienia. Wówczas zarzut przedawnienia podniesiony po uprzednim jego zrzeczeniu się będzie nieskuteczny. W doktrynie wskazuje się, iż zrzeczenie się zarzutu przedawnienia jest czynnością prawną, do której mają zastosowanie przepisy dotyczące czynności prawnych, w szczególności składania oświadczeń woli. Jest to czynność prawna jednostronna, do jej skuteczności wystarczające jest złożenie oświadczenia woli przez zobowiązanego. Oświadczenie to jest składane innej osobie w rozumieniu art. 61 k.c.– uprawnionemu. Zrzeczenie się zarzutu przedawnienia nie wymaga zachowania szczególnej formy, może być dokonane przez każde zachowanie, z którego w sposób dostateczny wynika taka wola zobowiązanego. Interpretację tego zachowania należy prowadzić zgodnie z art. 65 k.c, uwzględniając okoliczności, zasady współżycia społecznego i ustalone zwyczaje. (porównaj komentarze do Kodeksu cywilnego pod redakcją Gniewek, Gutowski oraz Osajd – Legalis.

Nie ulega wątpliwości, że zrzeczenie może nastąpić w sposób dorozumiany. Dorozumienie zrzeczenie się zarzutu przedawnienia musi jednak znajdować szczególne uzasadnia w okolicznościach , w jakich zostało złożone oświadczenie podmiotu zobowiązanego (porównaj wyrok Sądu Najwyższego z dnia 5 czerwca 2002 roku - IV CKN 1013/00). Z pewnością zachowania powoda polegającego na niezłożeniu wcześniej zarzutu przedawnienia w oparciu o przesłanki z art. 65 k.c. nie może być uznane za złożenie oświadczenie o zrzeczeniu się zarzutu przedawnienia. Nic bowiem nie daje podstaw do uznania, że bierność powoda wskazuje na jego wolę dokonania takiej jednoznacznie niekorzystnej dla siebie czynności.

Uwzględnieniu powództwa nie stoi również na przeszkodzie toczące się, częściowa skuteczne postępowanie egzekucyjne. Nie ulega wątpliwości, że powództwo przeciwegzekucyjnego może być realizowane tylko pod warunkiem, że istnieje potencjalna możliwość wykonania tytułu wykonawczego. Żądanie pozbawienia tytułu wykonawczego wykonalności nie może być skutecznie realizowane po wyegzekwowaniu należności w całości (porównaj wyroki Sądu Najwyższego z dnia 12 lutego 2015 roku – IV CSK 272/14, z dnia 4 kwietnia 2002 roku – I PKN 197/01, z dnia 17 listopada 1988 roku – I CR 255/88 z dnia 20 stycznia 1978 roku – III CRN 310/77). W niniejszej sprawie jednak egzekucja w dalszym ciągu pozostaje w toku. Zgodnie z wnioskiem egzekucyjnym objęto postępowaniem egzekucyjnym Km 39/2012 całą należność wynikającą z tytułu wykonawczego, a więc należność główną w wysokości

7.370,11 zł, odsetki ustawowe od tej należności w wysokości 16 % od dnia 22 stycznia 2013 roku do dnia 31 stycznia 2003 roku oraz w wysokości 13 % od dnia 1 lutego 2003 roku do dnia zapłaty, koszty postępowania w kwocie 187,40 zł i koszty egzekucyjne w kwocie 40,40zł. W sprawie ustalono, że przed wszczęciem tego postępowania nie wyegzekwowano jakiegokolwiek kwoty w oparciu o sporny tytuł wykonawczy – na tytule tym brak wzmianki o jego wykonaniu w jakiegokolwiek części. Bezspornym jest również, że powód dobrowolnie nie uiścił jakiegokolwiek części należności objętej tytułem wykonawczym. Organ egzekucyjny do dnia 31 maja 2017 roku wyegzekwował od dłużnika łącznie kwotę 11.312,43 zł, a należność przekazania wierzycielowi pomniejszona została o 5 % z tytułu opłaty egzekucyjnej oraz pobrane przez organ należności z tytułu wydatków. Zważywszy na wysokość odsetek ustawowych i - od 1 stycznia 2016 roku - ustawowych za opóźnienie, liczonych od należności głównej (na dzień zamknięcia rozprawy należność z tego tytułu wyliczona została na kwotę 12.401,32 zł), wartość należności głównej (7.370,11 zł) oraz kosztów powstałych przed złożeniem wniosku (227,80 zł), do wyegzekwowania pozostaje niewątpliwie wyższa kwota niż należność objęta powództwem w niniejszej sprawie - kwota 5.236,56 zł.

Biorąc powyższe pod uwagę sąd uwzględnił powództwo.

O kosztach sąd rozstrzygnął na podstawie art. 98 k.p.c. uznając, że powód wygrał proces w całości. Na orzeczenie o kosztach procesu nie może mieć bowiem wpływu pierwotnie wskazywana wartość przedmiotu sporu, albowiem jej zmiana wynikała z doprecyzowania roszczenie dokonanego na skutek wezwania do usunięcia braków formalnych pozwu w zakresie treści żądania. W szczególności sprecyzowanie żądania nastąpiło przed doręczenie pozwanemu odpisu pozwu, a więc przed powstaniem skutku zawisłości sporu wynikającego z art. 192 k.p.c. Dla pozwanego od początku jego udziału w procesie żądanie pozwu określone zostało w piśmie procesowym z dnia 22 grudnia 2016 roku, w którym jako wartość przedmiotu sporu określono kwotę 5.236, 56 zł.

Uwzględniając tę kwotę wartości przedmiotu sporu do kosztów celowego dochodzenie prawa powoda zaliczono: opłatę sądową od pozwu w wysokości 262 zł, koszty zastępstwa procesowego w wysokości 1.800,00 zł – zgodnie z § 2 pkt 4 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U. z 2015 r. poz. 1804 z późn. zmian.), oraz opłatę skarbową od pełnomocnictwa w wysokości 17,00 zł.